

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
سه‌شنبه ۴ مهر ۱۴۰۲ - ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵
سال بیست‌وپنجم - شماره ۶۸۵۶ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۳۰۰۰ تومان

سرمقاله
محمد کاظمی | پژوهشگر ارشد اوراسیا و کنترای حقوق بین‌الملل

تسلیم قره‌باغ در مسیر دالان تورانی ناتو

حمله قتل‌پیش‌بینی باکو به مواضع جمهوری خودخوانده قره‌باغ در ۲۸ شهریور ۱۴۰۲ (موسوم به جنگ سوم قره‌باغ)، با تصمیم رهبران این منطقه برای تسلیم، یک روز بیشتر طول نکشید. به نظر می‌رسد این رویداد نه تنها به معنای پایان بحران نیست بلکه سرآغاز بحران‌های جدیدی در قفقاز است که باز یگران مداخله‌گرا آن را طراحی کرده‌اند. از منظر افکار عمومی، سوالات متعدد درباره چرایی تسلیم قره‌باغ، تبعات آن، عملکرد بازیگران، چشم‌انداز بحران و نهایتاً راهکار پیش روی ایران وجود دارد. در این خصوص ۱۴ نکته قابل طرح است:

۱- نقطه آغازین فرایند تسلیم قره‌باغ در واقع از سال ۲۰۱۸ با وقوع انقلاب رنگین امریکایی در ارمنستان، همزمان شروع پروژه مقاومت‌زدایی از ارمنه قره‌باغ از طریق حذف چهره‌های مطرح سیاسی و نظامی، پروژه جنگ ۲۰۲۰ و نهایتاً تأکید نیکول پاشینیان بر تعلق قره‌باغ به باکو در پراگ در مهر ۱۴۰۱ صورت گرفت.

۲- در اینکه چرا پاشینیان با چرخش ۱۸۰ درجه در مواضعش بر تعلق قره‌باغ به باکو تأکید کرد، دو دیدگاه وجود دارد: دیدگاه اول معتقد است پاشینیان با چشم‌پوشی از قره‌باغ و کریدور تاریخی لاجین (حذف‌شده) قره‌باغ با ارمنستان) می‌کوشد برای همیشه ابزار فشار و بهانه‌جویی باکو و انکارا برای احداث کریدور جعلی زنگزور (دالان تورانی ناتو) را از بین ببرد و آنها را به شناسایی ارمنستان با مساحت ۲۹ هزار و ۸۰۰ کیلومتر مربع در پیمان آتی صلح مجاب سازد. دیدگاه دوم اقدام پاشینیان را به تبعیت از درخواست‌های لندن، تل آویو و واشنگتن برای اخراج نظامی روسیه از قفقاز (پایان مأموریت صلح‌بانی مسکو) و در ادامه رفتارهای ضدروسی دولت ایران (پرونده‌های ICC، پیمان امنیت دسته‌جمعی، اتحادیه اوراسیا و جنگ اوکراین) ارزیابی می‌کند. ضمن اینکه اشتباهات متعدد مسکو در قفقاز که از یک دهه پیش شروع شد و در سه سال اخیر شدت یافته، توجیه لازم را برای رفتارهای دولت ایران فراهم ساخته است.

۳- از نظر روسیه، پاشینیان در ارمنستان، مسیر ژئواستراتژی اوکراین را طی می‌کند. پاشینیان از سال ۲۰۱۸ تیمی عمدتاً سوروسی را کنار هم آورده که در روسیه‌ستیزی اشتراک و असرار دارند اما بر خورد مسکو با این مسئله به ویژه پس از جنگ اوکراین، «هیجان» یکجانبه، مبتنی بر نبود تعاضل، انتقام‌جویانه، قانده مؤلفه‌های راهبردی و بلندنگرانه، بوده است. رفتارهای اشتباه روسیه از یک سو باعث تقویت کارگزارانی باکو - انکارا به نایب از ناتو با محوریت لندن و رژیم صهیونیستی و فتنه‌های آنها در قفقاز و از سوی دیگر «تغییر روسیه از متحد به خائن» در منظر افکار عمومی ارمنستان شده است. با توجه به رویکردهای باکو و تقاضای چشم‌انداز طبیعی این روند، اخراج یا تضعیف شدید روسیه در قفقاز به مانند بالکان است.

۴- ارمنه قره‌باغ نه تنها قربانی رویکردهای پاشینیان و اشتباهات قفقازی روسیه شده‌اند، بلکه اغلب کشورهای غربی، در قبال دریافت امتیازات ویژه نفت و گاز باکو، از حقوق تاریخی و امنیت آنها چشم‌پوشی کردند. علی‌القاعده در سه دهه اخیر برای رساندن نفت باکو به اروپا از طریق سه خط لوله «قفقاز جنوبی»، «تاتاب» و «آذربایجان هرنه» کرده است. در واقع معادله «جنگ نفت بر حقوق بشر» در قلموس غرب، اینجا هم نمایان شد.

۵- مهم‌ترین دغدغه باکو و انکارا در حال حاضر، نگرانی از احتمال سقوط دولت پاشینیان است. به همین دلیل توافقی در پشت پرده بود که جنگ سوم قره‌باغ پیش از یک روز ادامه پیدا نکند. با انسداد کریدور لاجین از ۹ ماه پیش و تسلیم قره‌باغ، توافقنامه ۲۰۲۰ مسکو در عمل فروپاشیده است. سقوط احتمالی دولت پاشینیان نیز می‌تواند خط‌طلاتی بر همه توافقات اشکار و پنهان طرفین بکشد. بنابراین باکو و انکارا همان‌طور که برای پیروزی پاشینیان در انتخابات زودهنگام پارلمانی خرداد ۱۴۰۰ تلاش کردند، برای جلوگیری از سقوط وی نیز تلاش می‌کنند.

۶- هدف باکو، جابه‌جایی اجباری و پاکسازی قومی کامل ارمنه از قره‌باغ است. به‌رغم ادعاهای پررنگ و لاسب‌علی‌اف درباره تضمین امنیت ارمنه قره‌باغ، واقعیت این است که تک‌قومی بودن رویکردهای باکو و قرار گرفتن آن در مدار پان‌تورانیسم، باعث شکل‌گیری «هائین رسمی نفرت‌پرانی و اقلیت‌ستیزی» در این کشور شده است. وضعیت سرکوب اقلیت‌ها به ویژه تاشلان از جمله قتل‌رهبان و نسل‌کشی فرهنگی آنها مؤید این موضوع است. دستگاره رسمی باکو سال‌ها به‌طور ویژه به نفرت‌پرانی در خصوص ارمنه اقدام کرده است. هدف از نامگذاری جنگ سوم قره‌باغ به عنوان «عملیات ضد‌تروریستی» که با سانسور شدید اخبار و از بین بردن زیرساخت‌های ارتباطی این منطقه همراه است، «هشمت‌افکنی، جابه‌جایی اجباری و پاکسازی قومی ارمنه به عنوان یکی از ساکنان بومی قره‌باغ» می‌باشد. از این منظر، تکرار جنایت‌های بین‌المللی به‌وقوع پیوسته در جنگ کرودونو نظیر «ایدیداری اجباری و پاراداری اجباری» به عنوان بخشی از برنامه نسل‌کشی «ازسوی باکو و تکفیری‌های ملیس به یونیفورم‌های ارتش آن در قره‌باغ، محتمل است. بقیه در صفحه ۱۵

بوی توطئه در زنگه‌زور

همزمان با تشدید تنش‌ها در قره‌باغ، و بروز اختلافات بین ارمنستان و روسیه، غربی‌ها هم از آب گل‌آلود ماهی می‌گیرند. رسانه‌های ارمنستانی از قبیل وبگاه «نیوزای‌ام» روز دوشنبه خبر دادند که سامانتا پاور، رئیس آژانس توسعه بین‌المللی امریکا برای اعلام حمایت واشنگتن از ایران، وارد ارمنستان شد. از سوی دیگر، فرانسه هم که سودای رهبری اروپا را دارد، در پی گسترش نفوذ خود در قفقاز است | صفحه ۱۵

خط و نشان هسته‌ای و نظامی علیه تهدیدات

در پی تهدیدات پوچ صهیونیست‌ها سرلشکر باقری هشدار داد «دستمان روی ماشه و آماده شلیک است». همزمان محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی در وین گفت از حق خود در پاسخگویی به گستاخی صهیونیست‌ها نمی‌گذریم

سرلشکر باقری: دستمان علیه تهدیدات روی ماشه است

صفحه ۲

اسلامی: آژانس باید پرونده «موضوعات باقی‌مانده» را سریعاً مختومه کند

صفحه ۱۵

دانشگاه امام حسین (ع) می‌تواند مسائل کشور را شناسایی و حل و فصل کند

باید ارتباطی دو طرفه میان دانشگاه‌ها و دولت شکل بگیرد

معاون اول رئیس‌جمهور:

معاون اول رئیس‌جمهور در بازدیدی سه‌ساعت و نیمه از تحولات و دستاوردهای فناوریانه دانشگاه جامع امام حسین (ع) از نزدیک در جریان آخرین پیشرفت‌ها و برنامه‌های توسعه این دانشگاه قرار گرفت و از برخی مراکز و دستاوردهای جدید رونمایی کرد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دکتر محمد مخبر پیش از ظهر دیروز همزمان با هفته دفاع مقدس و آغاز سال تحصیلی با استقبال رئیس دانشگاه جامع امام حسین (ع) وارد این دانشگاه شد و پس از ادای احترام در یادمان شهدای گمنام، با توضیحات مسئولان مرتبط در جریان طرح تحول علمی این دانشگاه قرار گرفت که باعث شده دانشگاه جامع امام حسین (ع) طی بیست سال از جایگاه ۷۶ به جایگاه سوم در میان دانشگاه‌های کشور ارتقا پیدا کند.

مخبر سپس از مرکز راهبردی آب، انرژی و محیط زیست، تعداد زیادی از پروژه‌ها و فناوری‌های مرتبط با آب‌رسانی، تصفیه آب و فیلتراسیون، نسل جدید سامانه‌های شیرین‌سازی آب، روش‌های نوین آبیاری اراضی کشاورزی، استفاده از منابع آب زرف و تأمین آب شرب مناطق محروم بازدید کرد و همزمان با این حضور فناوری بتن پارچه‌ای در این مرکز راهبردی رونمایی شد. معاون اول رئیس‌جمهور در ادامه با حضور در مرکز تحقیقات آلودگی و پسماند، از آزمایشگاه تونل باد مادون صوت و آزمایشگاه تونل باد به منظور ویژه تست فناوری‌های مشکلات کشور را بر طرف‌کنیم.

سطح بالا با کاربردهای مختلف از جمله خودرو و بازدید از آزمایشگاه مرجع گذر صوت را افتتاح کرد. بازدید از مرکز پیش‌ران‌های موتور، مرکز میکروالکترونیک و پژوهش‌شده هوش مصنوعی و علوم شناختی از دیگر بخش‌های برنامه دکتر مخبر در دانشگاه جامع امام حسین (ع) بود که از آزمایشگاه تحقیق و توسعه ساخت باتریک و رایانش شناختی و آزمایشگاه هوش‌اشیا بازدید کرد و در جریان مأموریت‌ها و برنامه‌های کشور برای رشد و پیشرفت در حوزه هوش مصنوعی قرار گرفت. مخبر همچنین در حاشیه این بازدید در جلسه‌ای با حضور استادان و مسئولان دانشگاه جامع امام حسین (ع) اقدامات صورت گرفته از سوی این دانشگاه را غروراً فرین توصیف کرد و گفت: سپاه پاسداران نام انجام کارهایی است که حتی تصور انجام آن غیرممکن بوده و سپاه این غیرممکن‌ها را عملیاتی ساخته و اقتداری جدی برای کشور فراهم کرده است.

معاون اول رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه کارهای تحقیقاتی انجام شده در دانشگاه جامع امام حسین (ع) حتماً باید در اختیار مردم قرار گیرد، افزود: با وجود اینکه از توانمندی‌های کشور آگاه هستیم اما با آنچه امروز در این بازدید مشاهده کردم، اطمینان و امید فراوانی برای حل مسائل و مشکلات کشور پیدا کردم و معتقدم که با اتکا به این استعدادها و توانمندی‌های ما توانیم مسائل و مشکلات کشور را بر طرف‌کنیم.

کلاه جبعلی
بر سر اصلاح‌طلبان
رجبعلی مزروعی، نماینده اصلاح‌طلب مجلس ششم، بیانیه‌ای با امضای برخی اصلاح‌طلبان منتشر کرد که موجب اعتراض تعدادی از امضاکنندگان آن شده است

سران گروه‌های
تروزیستی از اقلیم
مسئولان ارشد گروهک‌های تروریستی مستقر در اقلیم شمال عراق، به خصوص گروهک دموکرات، این منطقه را ترک کرده و به همراه خانواده‌های خود عازم اروپا شده‌اند | صفحه ۲

ظرفیت جوانان با نگاه پدرسالارانه هدر رفته‌است

دکتر سعید عبدالملکی، پژوهشگر در گفت‌وگو با «جوان»: پس از اعلام «بیانیه گام دوم» و طرح «دولت جوان حزب الهی» توسط رهبر انقلاب، بارقه امید در دل جمعیت جوان کشور ایجاد شده‌است، اما هنوز برخی چالش‌ها و موانع وجود دارد و هنوز بعضی افراد، احزاب، گروه‌ها و تشکل‌های سیاسی نتوانسته‌اند لزوم حضور جوانان را درک کنند و بعضاً سنگ‌اندازی می‌کنند

هفتمین قطار توسعه به ایستگاه بهارستان رسید

وحید عظیم‌نیا | دبیر گروه اقتصادی

کلیات گزارش کمیسیون تلفیق در مورد لایحه برنامه هفتم توسعه در جلسه علنی نوبت عصر دیروز مجلس با ۱۳۱ رأی موافق، ۸۱ رأی مخالف و پنج رأی ممتنع تصویب شد. بهینه‌سازی مصرف انرژی، مشروط‌سازی پاره‌های انرژی به تکمیل زنجیره ارزش و همچنین هدفمندکردن مشوق‌های مالیاتی در جهت تقویت رشد اقتصادی مهم‌ترین اصلاحات مجلس در لایحه دولت است

روز تاریخ‌سازی

شیوانوروزی | خبرنگار اعزامی «جوان» به هانگ‌و

در دومین روز بازی‌های آسیایی تیم روئینگ چهار نفره بانوان کشورمان با درخشش خیره‌کننده خود در بین مدعیان آسیایی نایب‌قهرمان شد. فرانک بر توآدر به نامگی دوچرخه‌سواری بانوان کشورمان در بازی‌های آسیایی پایان داد و مدال برنز را به گردن آویخت. مینیا نعمت‌زاده نیز در تکواندو برنز گرفت و مهدی حاج‌موسایی در همین رشته به مدال نقره رسید. محمد رهبری هم در شمشیربازی به مدال برنز دست یافت

طراحی جدید رژه سپاه نگرانی «آقا» را بر طرف کرد

حمیدرضا راوش:

سال ۱۳۸۷ از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی سال نوآوری و شکوفایی نامگذاری شد و در همین سال سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نوع جدیدی از رژه را در روز ۳۱ شهریور به نمایش گذاشت که با رژه کلاسیک و مرسوم نیروهای مسلح کاملاً متفاوت بود. از آن زمان به بعد این رژه تبدیل به رژه مصوب سپاه شد و تقریباً در تمامی مراسمات رسمی نیروهای سپاه به همین شیوه رژه را برگزار می‌کنند. رژه با شکل جدید در محضر حضرت آقا در دانشگاه امام حسین (ع) اجرا شد و همان‌جا ایشان فرموده بودند که «من یک نگرانی درباره رژه داشتم که بر طرف شد.»

سازمان حفظ آئین و نشر ارزش‌های دفاع مقدس سپاه پاسداران